

REFORMÁTUS KÁNTOR

Szerkeszti: Bódiss Tamás,
a Magyarországi Református Egyház Zsinati Hivatalában

A Veszprémi Református Egyházmegye ének-zeneügyi helyzete

Fiatal református kántorként 2013 végén érett meg bennem a felismerés, hogy a néhány kilométerre élő gyülekezetek tagjait, lelkipásztorait és kántorait, templomait és hangszereit is megismerjem. A következő év elején elkezdtem —akkor még saját szolgálati helyeim közvetlen környezetében— körbelátogatni a vasárnapi istentiszteleteket. Érdeklődésemet látva a 2015 elején indult újabb választási ciklusban az egyházmegyei közgyűlés hat évre ének-zeneügyi szakelőadónak választott. Ettől kezdve már hivatalból folytattam a gyülekezet-látogatásokat. Néhány apró szórvány kivételével sikerült minden templomunkban legalább egy alkalommal részt venni istentiszteleten, beszélgetni a lelkipásztorokkal, kántorokkal, presbiterekkel és gyülekezeti tagokkal. Sikerült a templomokat, gyülekezeti termeket körbefényképezni, különös tekintettel az ott található hangszerekre. Ezek alapján sikerült létrehozni egy adatbázist, amely a szakrális terek és hangszerek állapotának leírásán és részletes fotódokumentációján kívül az egyházmegye gyülekezeteiben szolgáló lelkipásztorok és kántorok elérhetőségeit is tartalmazza.

Egyházmegyénk 34 egyházközösségében 63 helyen tartanak rendszeresen istentiszteleteket 32 lelkipásztor szolgálatával. A hangszerek 15 helyen némán állnak, mivel nincs, aki megszólaltatná őket, 15 helyen pedig a lelkipásztor ül a billentyűkhöz. 3 olyan gyülekezet van, ahol 2–4 személy látja el a kántori feladatot. A 33 helyen összesen 28 kántor szolgál, jól látszik, hogy néhányan több gyülekezetben is rendszeresen muzsikálnak. A 28 kántor közül 11-en rendelkeznek felsőfokú zenei végzettséggel (vagy járnak egyetemre), de csak hárman diplomáltak zongoristaként vagy egyházzeneesként.

A templomok s gyülekezeti termek téli-nyári kettőssége miatt mintegy 100 helyszínen zajlanak az istentiszteletek. Összesen 154 hangszer vagy hangszerpótlék áll a gyülekezetek rendelkezésére, melyek között 20 sípos orgonát találhatunk. A sípos orgonák fele komoly felújításra szorul, a 23 elektromos és digitális „orgonának” mintegy a fele pedig teljességgel használhatatlan. Ezek közt 8 régi típusú szintetizátor is található; méltatlanok liturgikus használatra. A hangszerek közt egy zongora és három pianó is található, általában jó állapotban. Egy gyülekezetben rendszeres a dicsőítő zenekar szolgálata.

A fentiek alapján kimondhatjuk, hogy a templomoknak körülbelül 10–15%-ában áll valóban megfelelő, sípos orgona. Ehhez hasonlóan 15–20%-os arányban szolgálnak viszonylag jó állapotú harmóniumok, pianínók vagy zongorák. Leszámítva a gyülekezetek mintegy 25%-át, ahol nincs rendszeres hangszeres szolgálat, a fennmaradó kb. 40% esetében valamilyen hangszerpótlék: digitális vagy elektromos orgona, esetleg szintetizátor szól. Biztató jel, hogy egyházmegyénkben előkészítés alatt áll egy alapítvány, amely első renden hangszerparkunk karbantartását, fejlesztését szolgálja a jövőben.

A 63 gyülekezetből 8–10 helyen működik gyülekezeti kórus, van, ahol vegyes kamarakórus, máshol kis nőikar vagy férfidalárda, esetleg önálló gyermekkórus. Általában hetente próbálnak, mások alkalmilag gyakorolnak. Arra is akad példa, hogy szomszédos gyülekezetekből állnak össze énekelni, esetleg protestáns vagy ökumenikus kórus alakul a településen élő testvérekkel. Jól látszik, mennyi módja lehet a közös énekléssel való istendicsőítésnek, amely mindenképpen pozitív élmény a kórustagoknak éppúgy, mint ahogy lelki feltöltődést jelenthet szolgálatuk az adott gyülekezetnek vagy közösségnek, emelvén ünnepi alkalmak fényét is! Bizakodásra ad okot, hogy gyülekezeteink 15–20%-ában működik éneklő közösség!

Varga Áron

120 éve született a Kálvin téri egyházközség egykori organistája: Ákom Lajos

Ákom Lajos 1895. március 7-én a partiumi Margittán született. Fialat orgonaművészként, 26 évesen választották meg gimnáziumi énektanára, *Krausz Gusztáv* halálát követően Kálvin téri organista-kántornak, és ezt a szolgálatot 46 éven keresztül, egészen haláláig minden történelmi változás és megpróbáltatás ellenére hűségesen ellátta.

1913-ban érettségizett a budapesti Lónyay Gimnáziumban, majd a vegyész-tanulmányokat abbahagyva 1915–1919 közt a Zeneakadémia diákja volt. Orgonát *Antalffy-Zsíross Dezsónél*, zeneszerzést *Weiner Leónál* tanult. Pályája első évtizedében igen sokat koncertezett bel- és külföldön (Ausztriában, Olaszországban, Svájcban), majd 1930–31 közt a Nemzeti Zenedében tanított orgonát.

A II. világháborút követően koholt vádak alapján őt is meghurcolták. Nem vállalt semmilyen megalkuvást, így oktatási intézményben nem kapott állást. Egyházi szolgálata mellett magánórákat adott. Tanítványai közé tartozott többek között *Beharka Pál* és *Szathmáry Zsigmond* is. Halála után a Farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra.

Az organista. A pesti református egyházközség parokhiális tanácsa 1921-ben két kántori státuszt: egy organista- és egy egyházkarnagyi állást hozott létre. Az organista, Ákom Lajos volt felelős a vasár- és ünnepnap i stentiszteletekért, a karnagyként megválasztott *Árokháty Béla* orgonált hétköznapokon és szer-